

Plan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 2025-2028 (utkast)

engasjert
raushet
anerkjennelse
likeverd

1. Innledning	1
1.1 Bakgrunn og prosess	1
2. Overordnede føringer.....	2
2.1 Folkehelse, idretts - og friluftslivspolitikkk	2
2.2 Lokale føringer.....	3
3. utfordringer og målsettinger i planperioden.....	4
3.1 Økt fysisk aktivitet.....	4
3.2 Samarbeid og samhandling	6
4. Lokale erfaringer og aktivitet	6
4.1 Folkehelse, aktive barn og unge	6
4.2 Lokale idrettsanlegg.....	6
4.3 Friluftsliv/turstier.....	7
4.4 Økonomiske støtteordninger	10
4.5 Samarbeid om idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv	11
4.6 Frivilling innsats	11
5. Innspill fra lag og foreninger	11
6. Forslag til handlingsplan – rulleres årlig	11
7. Årshjul for planarbeidet	12
8. Lenker til statlige og fylkeskommunea medlinger og planer	12
9. Innspill - vedlegg	13

1. Innledning

1.1 Bakgrunn og prosess

Kommunal plan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 2025 – 2028 er en temaplan og skal være et redskap for å nå kommunens mål innen nevnte områder. Planen har forankring i Kommuneplan, Samfunnsdelen 2020-2032, med særlig referanse til kap. 2 Utviklingstrekk, pkt. 2.5 Kultur og fritid.

Planen inneholder mål og tiltak for perioden 2025 - 2028. Oversikt over idrettsanlegg i Grue finnes på [Anleggsregisteret.no](https://anleggsregisteret.no). Anleggslisten skal oppdateres hvert år. For å være berettiget spillemidler må anleggene det søkes om spillemidler til være omtalt i politisk vedtatt plan. Jfr. Kulturdepartementets *Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet*. Planen vil også være et grunnlag for kommunale prioriteringer i planperioden.

Arbeidet med Kommunal plan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv er gjennomført etter en enkel modell og blir ledet av Kultur og fritid i samarbeid med enhetsleder for Samfunn. Lag og foreninger er invitert til å gi innspill til planarbeidet. Planen vil være kommunens innspill til regional plan. I Glåmdalsregionen ble det i 2016 vedtatt en regional plan for anlegg tilrettelagt for idrett og fysisk aktivitet. Planen omfatter seks kommuner i sør fylket. Arbeidet med oppgradering av regional plan videreføres i 2025.

Etter kunngjøring om rullering av planarbeidet og oppfordring om å komme med innspill til kommunal plan har det i 2024 kommet ett innspill.

Det har vært avholdt møter mellom frivillige lag og organisasjoner og Grue kommune. Formålet med slike møter er blant annet å få et tettere samarbeid om ulike aktiviteter, gjerne på tvers av generasjoner, og bedre gjensidig informasjonsflyt.

Planutkastet drøftes i Grue Idrettsråd og på politiske møter i kommunen og legges ut til høring før den behandles i Kommunestyret.

Det skjer mye positivt innen organisert idrett og friluftsliv, samt egenorganisert aktivitet og friluftsliv i Grue. Det meste skjer i kraft av et stort engasjement i lag og foreninger, men også etter initiativ fra Grue kommune sin side.

Planen inneholder kort omtale av ulike anlegg og litt om hvordan disse drives og vedlikeholdes.

Det er flere utfordringer på området idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv, og det må gjøres en prioritering mellom disse. Dette for å bidra til mer målrettet innsats og for å ha en realistisk og praktisk tilnærming til arbeidet.

Sammen med andre relevante kommunale planer er dette dokumentet kommunens handlingsplan på området idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv, og det er avgjørende for å lykkes med å nå målene at disse er så konkrete og tydelige som mulig.

Med bakgrunn i kommuneplanens satsingsområder og kommunens erfaringer foreslås to utfordringer som skal prioriteres i planperioden:

- ❖ Iverksetting og oppfølging av tiltak krever god samhandling mellom frivillig sektor og kommunen, noe som blant annet innebærer avklaring av roller, gode systemer og rutiner. Dette er ikke godt nok i Grue og skal prioriteres å få på plass i planperioden.
- ❖ Oversikten i [Innlandsstatistikk.no](https://innlandsstatistikk.no) gir indikasjon over bl.a. [Trivsel blant elever på 7. og 10. trinn](#), [Egenvurdert helsetilstand blant ungdomsskoleelever](#) og [Levevaner, fysisk aktivitet oppgitt ved sesjon](#).
 - For trivsel blant elever på 7. og 10. trinn viser statistikken at de unge i Grue er på gjennomsnitt med andre kommuner i Innlandet.
 - For egenvurdert helsetilstand blant ungdomsskoleelever viser statistikken at unge

- i Grue er mindre fornøyde med helsa (67 %) enn Innlandet (71%) og landet for øvrig (69 %).
- Levevaner, fysisk aktivitet oppgitt ved sesjon (andelen som trener ukentlig)
Statistikken for Grue viser at 27 % trener sjeldnere enn ukentlig, samme som hele landet (27 %), men lavere enn for Innlandet (28 %).

Statistikken viser at det er utfordringer å ta tak i for å få økt trivsel og fysisk aktivitet blant de yngre. Men utfordringen er også aktuell for alle aldersgrupper.

Problemstilling og målsetting for å arbeide videre med disse utfordringene beskrives i kap. 3.

2. Overordnede føringer

2.1 Folkehelse, idretts - og friluftslivspolitik

Befolkningens helse er av stor betydning i et samfunn, og god folkehelse er en viktig ressurs i en kommune. Folkehelsearbeid innebærer å skape gode oppvekstvilkår for barn og ungdom, forebygge sykdom og forhindre skader. Det handler om å utvikle et samfunn som legger til rette for aktivitet, sosialt fellesskap og sunne levevaner, og beskytter mot helsetrusler. Dette krever bevisst, systematisk og langsiktig arbeid.

[Folkehelseloven](#) skal sikre at helsemyndigheter setter i verk tiltak og samordner sin virksomhet i folkehelse-arbeidet på en forsvarlig måte. Loven legger til rette folkehelsearbeid etter fem prinsipper:

1. Utjevning av sosiale helseforskjeller
2. Helse i alt vi gjør
3. Bærekraftig utvikling
4. Føre-var prinsippet
5. Medvirkning

Folkehelseloven utfyller plan- og bygningsloven ved at kommunen er pålagt å skaffe seg oversikt over helsetilstanden i befolkningen og faktorer som påvirker denne. Dette innbefatter muligheter for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv for alle.

Sentrale målgrupper er barn og ungdom, personer med nedsatt funksjonsevne og som er inaktive. For å nå disse målgruppene er det viktig med anlegg som stimulerer og tilfredsstiller barns behov for fysisk aktivitet i organiserte eller egenorganiserte former. Barn- og ungdom må gis mulighet til å medvirke i utformingen av anlegg. Det vektlegges at anleggene bør fungere som gode sosiale møteplasser i lokalsamfunnene og være tilrettelagt for flest mulig.

Friluftsliv er en viktig del av norsk kulturarv med røtter i bygdas tradisjoner og byenes turkultur. Allemannsretten utgjør fundamentet for disse tradisjonene.

[Norsk Friluftsliv](#) har samlet stortingsmeldinger, handlingsplaner, strategier og arbeid i prosess som påvirker friluftslivet på ulike måter.

2.2 Lokale føringer

Kommunal plan for idrett og fysisk aktivitet er en handlingsplan på områdene idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv og tar utgangspunkt i føringer gitt i:

- ❖ [Kommuneplanen – samfunnsdelen 2020 - 2032](#)
- ❖ [Kommuneplan – arealdelen 2013-2023 \(gjelder inntil ny plan blir vedtatt\)](#)
- ❖ [Folkehelsen i Grue](#)

- ❖ [Kulturmiljøplan 2021-2025](#)
- ❖ [Kommuneplanens handlingsdel 2023 - 2026](#)

For å nå målene i planverket skal vi:

- ❖ Sikre barn og unge gode oppvekstvilkår ved å arbeide forebyggende og samordne tiltak og tjenester for barn og unge i Grue, og sikre at alle har et aktivitetstilbud.
- ❖ Samarbeide regionalt for bedre folkehelsen i befolkningen.
- ❖ Sammen med frivilligheten/organisasjonsliv bidra til at det er et godt og variert tilbud for et aktivt friluftsliv med god tilrettelegging for alle innbyggerne og besøkende.

Innenfor området kultur, idrett og friluftsliv er det satt følgende mål:

- ❖ En mangfoldig kultur og idrettstilbud som skaper bolyst og aktivitet, og som gjør Grue kjent som en kulturkommune i Norge
- ❖ Videreutvikle kommunens anerkjente og attraktive tilbud innen idrett og friluftsliv i samarbeid med idrettslag og frivillige organisasjoner

For å nå disse målene skal vi blant annet:

- ❖ Legge til rette for et bredt samarbeid i planlegging og utvikling av tilbud innen kultur, idrett og friluftsliv
- ❖ Sikre fellesarealer for rekreasjon og lek gjennom arealplanleggingen
- ❖ Bidra til etablering av aktiviteter for uorganisert ungdom
- ❖ Vedlikehold av egne kart og opprettholde samarbeidet med frivillige organisasjoner for å synliggjøre kartlagte ferdselsårer.

Ref. Langsiktig arealstrategi: (Kommuneplan 2020-2032, Samfunnsdelen s. 39)

- ❖ Kommunens ambisjon er å drive en bærekraftig arealforvaltning og å bevare natur- og miljøverdiene i kommunen.

For å nå disse målene skal vi blant annet:

- ❖ Bevare verdifulle områder, sjø og vassdragsnære arealer og friluftsområder
- ❖ Sikre god kollektivdekning mellom boligområder og tjenestetilbud
- ❖ Sette av tilstrekkelig med arealer til ute-, oppholds- og lekaktiviteter for barn og unge
- ❖ Ha fokus på folkehelse i arealplanleggingen
- ❖ Vektlegge universell utforming i all planlegging

I Kommuneplanen 2020 -2032 Samfunnsdelen er Folkehelse vedtatt å være ett gjennomgående tema. Det innebærer at Folkehelse skal synliggjøres i alle tiltaksområder og vises i praktisk handling i all kommunal virksomhet.

3. utfordringer og målsettinger i planperioden

Utfordringer og utviklingstrekkene ser vi i det som er beskrevet tidligere. Og i vår kunnskap om folkehelsesituasjonen i kommunen, status for anlegg, tiltak og målene i kommuneplanens samfunnsdel.

I målsettinger er det lagt vekt på:

- ❖ Øke barn og unges deltagelse i organisert fysisk aktivitet.
- ❖ Stimulere til økt deltagelse i fysisk aktivitet og friluftsliv blant voksne i alle aldre.

- ❖ Kartlegge mulige møteplasser for eldre på dagtid. Målsettingen er en sosial møteplass og arena for ulike aktiviteter.
- ❖ Det utarbeides et årshjul for å øke samhandling og gode beslutningsprosesser mellom Grue kommune og frivillige lag og foreninger innenfor området idrett og fysisk aktivitet.

3.1 Økt fysisk aktivitet

I arbeidet med folkehelse og for å øke den fysiske aktiviteten i befolkningen er det flere temaer som kan drøftes. Kommunen har et høyt antall eldre og det er behov for å sette søkelys på tilrettelegging for denne befolkningsgruppen. I barne- og ungdomsgruppen er det prosentvis færre aktive enn i landet ellers. Disse tallene er det behov for å se nærmere på, for å kvalitetssikre og for å finne ut årsaken. Derneft må en se hvilke tiltak som kan bidra til å få flere ut i aktivitet.

Barn og unge

Med mål om å øke barn og unges deltagelse i organisert fysisk aktivitet er det viktig å se på tilbud som finnes, og om det er tilpasset ønsker og behov. Med spredt bosetting er det også viktig å se hvilken rolle dette spiller for barn og unges deltagelse i organisert aktivitet. Er avstand til anlegg og skysbehov et hinder for å delta i organiserte aktiviteter?

Kommunen har gode anlegg og aktive miljøer innen fotball- og håndball, skyting, ski, hestesport og orientering. Spørsmålet er om dette er tilstrekkelig for behovet blant barn og unge. I Grue bor det også barn og unge med innvandrerbakgrunn som det er behov for å integrere i lokalsamfunnet.

Planer for økt aktivitet for alle aldersgrupper.

Det bør prioriteres å engasjere en aktivitetsmedarbeider i planperioden. **Det er søkt til Innlandet fylkeskommune om «Folkehelsemidler» til 100 % prosjektstilling (Aktivitetslos).** I en slik stilling inngår mobilisering og koordinering av aktiviteter for barn og unge, og gjerne på tvers av generasjoner. Seniorer er også en målgruppe som må vektlegges for å unngå inaktivitet og ensomhet.

Tilbud for barn og unge **kan f.eks. være tilgjengelig** fra SFO- /skoledagens slutt og noen timer utover ettermiddagen/kvelden **noen dager i uken og evt. i noen helger**. Tilbudet til seniorer kan hovedsakelig tilrettelegges til dagtid, evt. med overgang til aktiviteter sammen med de unge **på ettermiddagen**. Eksempler på aktiviteter som allerede er tilgjengelige er brettspill, bordtennis, uteaktiviteter i nærmiljøet, jakt- og fiske, ski, ferieleir/aktivitetsuker, håndarbeid o.l. **Aktivitetslosen** kan inngå samarbeid med frivillige organisasjoner som tilbyr litt andre former for aktivitet og som ikke er konkurransepreget. Utstyr til ulike aktiviteter kan lånes gratis fra BUA Grue.

Tilbudene som finnes i regionen, kan også benyttes i større grad. Det vil gi et bedre fagmiljø for **Aktivitetslosen**, ungene får utvidet vennekrets, bedre utnyttelse av ulike aktivitetsanlegg og gi varierte aktiviteter.

Motivasjon, holdninger og kompetanse har en sammenheng. For å ivareta dette er det viktig at utdanning og rekruttering av trenere og ledere innen aktivitet, idrett og barnehage/skole/SFO blir ivaretatt. Dette er vesentlige faktorer for å inspireres til å komme i fysisk aktivitet og for å beholde de som allerede er aktive.

BUA – gratis utlån av sport- og fritidsutstyr til alle

BUA Grue tilbyr gratis lån av sport og fritidsutstyr til barn, unge og voksne for én uke av gangen. Det kan være ski-/akeutstyr, baller, sykler, telt, soveposer, hengekøyer, kano og kajakk, sikkerhetsutstyr (hjelmer, redningsvester o.l.).

Voksne

Innenfor voksegruppa har vi lite tall på hvor mange som er fysisk aktive utenfor organiserte tiltak. Det vi imidlertid ser er at opparbeiding av turløyper og merking av disse har hatt en god effekt de senere årene. Dette er positivt, og det viser at ved tilrettelegging av lavterskeltilbud øker aktiviteten betydelig. Innendørstilbudet «sterk og stødig» er også et populært tilbud.

Et mål er å ha varierte aktivitetstilbud til alle, **uavhengig av alder og helsestatus**.

For å gi et tilbud er det flere faktorer som spiller inn, bl.a.:

- ❖ Motivasjon til å komme over barrierer, god tilgjengelighet av anlegg og fysiske omgivelser.
- ❖ Barrierene kan være fysiske, kulturelle, sosiale og økonomiske.

Grue har en stor andel eldre i befolkningen. Forskning viser at fysisk aktivitet er viktig for å forebygge sykdom og skade, det bidrar også positivt til sosial aktivitet.

Anlegg

Tilgjengelighet dreier seg om tilrettelegging av anlegg. Bygge nye anlegg, oppgradere de anleggene som finnes og vedlikeholde disse. Det blir dermed viktig at kommunens anleggspolitikk gjenspeiler behovet til de viktigste målgruppene.

Tilgjengelighet og tilrettelegging handler også om økonomi, det må finnes trening- og mosjonstilbud som ikke oppfattes som en økonomisk belastning. Det er viktig å ha lavterskeltilbud som tilfredsstillende disse kriteriene.

Dette betyr at vi også må ha fokus mot personer med bevegelseshemning og personer og familier som av ulike grunner er inaktive. Målet er å kunne tilby også disse gruppene et allsidig, sosialt og inkluderende tilbud på tvers av kulturer. Med en aldrende befolkning er det også viktig å ha fokus på de eldre og deres behov.

3.2 Samarbeid og samhandling

Tiltak innenfor området idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv forutsetter gode relasjoner og ryddige beslutningsprosesser mellom kommunen og frivillige lag og foreninger. Dette betinger at det er bygd opp struktur i organisasjonene med avklarte roller til fordeling av ansvar og myndighet. Det er også viktig å ha god og tilgjengelig informasjon om ulike tilskuddsordninger og en plan for møter. Et årshjul, eller system, som harmonerer med frister for å søke støtte og med kommunens plan-, og budsjettarbeid kan være et godt «verktøy».

Grue kommune er valgt ut til å være med i innovasjonsprogrammet GNIST. Programmet skal komplettere, forsterke og realisere eksisterende initiativ og planer i kommunen, men også bidra til å iverksette nye utviklingsprosjekter. Det kan bli aktuelt med tiltak innenfor denne planens område.

4. Lokale erfaringer og aktivitet

4.1 Folkehelse, aktive barn og unge

Det er relativt stor del av barn og unge i Grue som deltar i organisert idrett, da spesielt fotball og håndball, en del er også aktive innen ski, orientering, jakt og fiske og friluftsliv. I tillegg det er tilbud om dans i samarbeid med klubber i nabokommuner. Kulturskolen aktiviserer elever innen ulike fagområder.

[Innlandsstatistikk.no](https://www.innlandsstatistikk.no) viser en tendens til lavere trivsel, mindre fysisk aktivitet og at unge i Grue er mindre fornøyde med egen helse enn i Innlandet og landet ellers.

Strategi for å møte dette:

Grue kommune har ifølge Innlandsstatistikk.no noe lavere andel unge som er fysisk aktive sjeldnere enn ukentlig. Trenden med økt andel ung med overvekt kan tilsa at dette har sammenheng.

Grue kommune har en relativt spredt bosetting og det betyr at barn og unge også bor spredt. Slik sett blir barnehage og skolen arenaer der alle barn og unge deltar. På fritiden er det mange aktive i idrettslag og andre frivillige lag og foreninger, men færre enn de kommunene vi sammenlignes med.

- ❖ Større fokus på tid til fysisk aktivitet i barnehage og skole organisert som læringsaktivitet i fag og tema
- ❖ Støtte lag og foreninger som ønsker å tilrettelegge for fysisk aktiv lek og idrett uten krav til ambisjoner og ferdigheter
- ❖ Finne måter hvor foreldre og frivilligheten kan bidra til transport til og fra aktivitet som foregår sentralt
- ❖ Støtte og stimulere aktivitetstilbud for barn og unge som foregår i grender

Vurdering:

Innlandsstatistikken sier ikke noe om hvorfor ungdom i Grue er mindre aktive i trening og organisert fritid. Det bør vurderes tilbud som senker terskelen for å delta i (fysisk) aktivitet når det gjelder avstand/ skyss muligheter, økonomi og hvor bindende tilbudene er med tanke på konkurranseidrett og lagidrett. **Tiltak, for å få på plass en ressurs**, som mobiliserer og koordinerer aktivitetstilbud til barn- og unge **er derfor svært viktig**.

4.2 Lokale idrettsanlegg

Behovet for fornying og vedlikehold av anlegg er stort. I Grue kommune er det per juni 2024 registrert totalt 68 anleggssteder som består av 150 anlegg. Dette inkluderer både ordinære anlegg og nærmiljøanlegg (inkl. turstier og o-kart), anleggene har status som eksisterende, i drift, planlagte og nedlagte. I tillegg til at kommunen er anleggseier, er også idrettslag, frivillige lag/organisasjoner eiere av ulike anlegg.

Lag og organisasjoner blir jevnlig oppfordret til å gjennomgå sine ulike anlegg for å ha oppdatert status for anlegget i [Anleggsregisteret.no](https://www.innlandsstatistikk.no). Feil og mangler i registeret påvirker spillemiddelordningen, med bla. fordelingen av midler til fylkene. Oppdateringer av anlegg i Grue kommune sendes til post@grue.kommune.no.

I Grue finnes det én idrettshall, kunstgressbane med godt opparbeidet grøntområde i umiddelbar nærhet, beach-håndballbane, sentrumsnært nærmiljøanlegg med ballbinger, klatrepark og skate- og sykkelbane, to samfunnshus med gymsaler og fotballbaner/grøntanlegg, tre utendørs skyteanlegg, ett innendørs skyteanlegg, løypetraséer for ski, turstier, sykkelruter, kommunale badeplasser og gode muligheter for jakt- og fiske. Grue kommune har ikke ordinære innendørs badeanlegg.

Fra sentralt hold oppfordres kommunene til å se på løsninger for regionale anlegg og bedre samarbeidet på tvers av kommunegrensene. Med bakgrunn i dette er det behov for revidering av regional plan for Kongsvingerregionen.

Kommunen er eier av Gruehallen og omkringliggende områder, som blir brukt av skolen til gymnastikk og andre aktiviteter.

Gruehallen trenger oppgradering av garderobes og ventilasjon- og varmeanlegg.

Grue idrettslag prosjekterer bygging av en idrettshall på 2400 m², som planlegges å anlegges på friarealet øst for Gruehallen.

Det planlegges at hallen skal inneholde: 1500 m² kunstgress for fotball, cricket, friidrett og 175 m dobbel løpebane med tartandekke.

Andre fasiliteter: spise-/møterom, toaletter og lager. Utover idrettslagets behov planlegges det til bruk for bl.a. mosjonister i alle aldre.

Ref. innspill fra Grue idrettslag av 08.03.2024. Innspillet i sin helhet følger som vedlegg til denne planen.

Gruehallen disponeres av idrettslaget alle ukedager fra kl. 1500 til kl. 2200. I tillegg kommer kamphelger for håndballgruppa, hvor det betales leie per time uansett hvilken aldersgruppe det gjelder. Idrettslaget betaler ikke for leie av baner og anlegg. Fotball-, og håndballgruppa krever inn aktivitetsgebyr fra utøverne, også for barn og ungdom under 18 år. O-gruppa og skigruppa krever ikke inn aktivitetsgebyr.

Drift, vedlikehold og evt. husleie inngår ikke i kulturbudsjettet.

Kommunestyret har vedtatt at barn og unge under 18 år ikke skal betale leie i kommunale idrettshaller.

Samlet åpningstid av Grue stadion er litt vanskelig å angi. Fotballbanene er i prinsipp åpne døgnet rundt og kunstgressbanen er åpen hele året.

Grue idrettslag er et aktivt lag med 510 medlemmer, hvorav 269 under 18 år.

Aktivitetstimer for alle undergrupper i laget, inklusiv trening, trenere/oppmenn, dugnad og styrearbeid utgjør om lag 65 000 timer (per 2023).

Det er to offentlige treningsentre i kommunen (Grue Service AS og Hordvik Fysioterapi). I tillegg finnes det tre private treningsentre i kommunen (Finnskogtoppen, Gym i gata og Hæppi).

Ved Lindtjernet finnes «Lindtjernet Fitness Trail», aktivitetsparken ble etablert og bygget av frivillige i Grue idrettslag. Det er to nærmiljøanlegg ved Grue barne- og ungdomsskole, ett er plassert ved barneskolen, det andre ved ungdomsskolen.

Gjennom samarbeid mellom O-gruppa og DNT Finnskogen og Omegn ble Stolpejakten etablert i Grue i 2018. Stolpejakten er videreført og stolper med varierende vanskelighetsgrad for gjenfinning blir plassert sentrumsnært, i turområder og i grender. Dette er et populært tiltak som engasjerer folk i alle aldre.

4.3 Friluftsliv / turstier.

Som arealmyndighet har kommunen ansvar for at det finnes attraktive arealer for friluftsliv i nærmiljøet og for tilrettelegging av friluftsområder tilgjengelig for alle. For å oppnå dette er det nødvendig å iverksette tiltak på de arealene som er lettest tilgjengelige for alle grupper i befolkningen. Dette gjelder både grøntstrukturen, utmarka og kulturlandskapet.

Nærmiljøområdene er av særlig stor verdi for muligheten til å drive friluftsliv for barn og eldre og for de som er inaktive og lite motiverte. I tillegg må kommunen ha en aktiv rolle sammen med andre,

både lokalt og regionalt, for opparbeiding og merking av turstier og utarbeiding av informasjon om mulighetene som finnes. Arbeidet med kartlegging av turstier- og veier, sykkelruter, padleruter og skiløyper pågår. Noe arbeid gjenstår, men en del kart og informasjon er tilgjengelig på brosjyrer, på appen Ut.no og på kommunens hjemmeside. Arbeidet med oppdatert informasjon er en kontinuerlig oppgave.

Grue kommune viser ellers til Friluftsloven som sikrer allmenhetens rett til fri ferdsel, opphold m.v. i utmark §1 Lovens formål og §35 Tiltak og inngrepsløyve for å lette ferdsel i utmark.

Det er et mål at adkomsten til turområder forbedres, ikke forringes. Utbygging av gang og sykkelveinett langs hovedveier og friområder vil være viktige tiltak. Slike tiltak inngår som en del av tilretteleggingen for at personer med bevegelseshemming får bedre muligheter til å ferdes ute. Turmål utvikles i form av utbygging, vedlikehold, merking i terrenget og digitalisering av kart.

I kommunen er det store områder med turstier på begge sider av Glomma. Flere av stiene er kulturminner eller leder til kulturminner. Å kombinere friluftsliv og kulturminner er et arbeid som kommunen fokuserer på. Det vil derfor være naturlig å søke om midler til opparbeiding og vedlikehold av kommunens omfattende turstinett de kommende årene.

I et samarbeid mellom Grue kommune, lag og foreninger og enkelte ildsjeler, er det tilrettelagt og merket turløyper under vignetten «Toppturer og rundløyper i Grue». Turer er tilrettelagt som nærturer for grendene; Grinder, Vestmarka, Kirkenær, Namnå og Svullrya. Turene har ulik vanskelighetsgrad og varierer fra ca. 2,5 – 14 km.

Prosjektet *Friluftslivets ferdselsårer* bidro til å tilrettelegge og synliggjøre varierte turmuligheter, både sentrumsnære og i utmark. Gjennom dette prosjektet ble flere, både eksisterende og nye, turstier kartlagt og tilgjengelige via digitale kart.

Gjennom samarbeid med DNT Finnskogen og Omegn er turmål registrert i appen UT.no. Her er det mulig å registrere besøket i SjeckUt, ei «digital turbok». Innføring av digital registrering skal være brukervennlig og administrativt tidsbesparende. Arbeidet med kart og brukervennlige løsninger pågår, disse løsningene krever oppdateringer for å være tidsaktuelle. I dette ligger økonomiske forutsetninger som må hensyntas i årlig budsjettarbeid.

Som en del av regional plan for fysisk aktivitet bidro Finnskogen Natur og kulturpark til at Finnskogen friluftsråd ble etablert våren 2019. Per juni 2024 er videre drift av Finnskogen friluftsråd usikker. Et mål i planperioden bør være å gjeninnføre et lokalt friluftsråd.

Friluftsrådene finansieres hovedsakelig med kontingent fra medlemskommunene, driftsstøtte fra staten og fylkeskommuner, prosjektmidler, gaver og sponsormidler. Friluftsrådene kan ha ansvaret for drift og vedlikehold av friluftsområder og turstier. De er også forsvarere av allemannsretten og bidrar til sikring av friluftsområder ved f.eks. eiendomsoverdragelser. Og en viktig samarbeidspartner til kommunene.

Frivillige lag og organisasjoner er viktige samarbeidspartnere om vedlikehold av stier og turmål.

Informasjons-brosjyrer for alle turene er tilgjengelige på [Grue kommunes nettside](#) og på [Ut.no](#) finnes tips om bl.a. fotturer og sykkelturen i nærområdet.

Status for iverksatte og planlagte prosjekter.

Pilegrimsleden Glåmdal, også kalt Glåmdalsleden.

- ❖ En Pilegrimsled, fra vestre Värmland gjennom Glåmdal/Solør til Nidaros er under planlegging. I Grue er det Bjerke Vel, som i samarbeid med kommunen, har tatt ansvaret for opparbeiding av leden etter gjeldende retningslinjer. Grue kommune har mottatt godkjenning av trasévalg fra Innlandet fylkeskommune. Men for at leden skal godkjennes av Norsk Pilegrimssenter Nidaros, forutsettes det bl.a. at leden har forankring i deltagende kommuners arealplaner, at etablering, drift og vedlikehold innarbeides i kommunenes økonomiplan og årsbudsjett. Det skal tilrettelegges for rasteplasser, overnattingsmuligheter og toaletter langs leden.

Med midler fra ABC-prosjektet er Grue kommunens andel for oppstart og drift av leden dekket for 5 år.

Kirkenær, sentrumsnære turmuligheter.

- ❖ Tre alternative turmuligheter er merket og registrert på UT.no.

Dagsturhytta, Voldstadvika friluftsområde.

Innlandet fylkeskommune inviterte alle kommuner i Innlandet til deltakelse i prosjektet Dagsturhytta Innlandet.

Det ble nedsatt ei arbeidsgruppe med prosjektleder og representant fra rådet for likestilling av personer med funksjons nedsettelse, en representant fra DNT Finnskogen- og omegn, enhetsleder for samfunn, leder for kommuneskogen, arealplanlegger og saksbehandler innen kultur og fritid. Ref. sak nr. 046/21 Utvalg for samfunn og næring: (Utdrag av innstillingen)

Kommunedirektøren rår utvalg for samfunn og næring fremme slik innstilling:

På bakgrunn av en vurdering av tilgjengelighet, variasjon av helårs aktivitetsmuligheter og økonomiske konsekvenser, plasseres Dagsturhytta ved Frysjøen–Voldstadvika ved den anlagte badeplassen på kommunal eiendom.

Saken skal ferdigstilles seinest til budsjett- og økonomiplanbehandling for 2022–2025.

Anleggsstedet Voldstadvika vil ved ferdigstillelse bestå av fem anlegg, dagsturhytta, baderampe, sanitæranlegg, turvei og fiskebrygge, alle anleggene er universelt utformet (UU).

- ❖ Dagsturhytta ble satt opp i september 2023 og turveien (ca. 500 m) ble også anlagt i løpet av høsten. Det har blitt et veldig populært utfartssted/turmål hele året. Det er satt ut benker og rastebord.
- ❖ Livbøyer fra Tryg utplasseres.
- ❖ Etter etablering av turveien kom det uforutsette utfordringer med erosjon/issvuller på turveien og vann som tok nye løp via stranden ned til sjøen. Noe som er uheldig for anleggets universelle utforming. For å kunne utbedre skader og anlegge grøfter, søkte Grue kommune Vassdragsmidler fra Innlandet fylkeskommune. Søknaden ble innvilget med kr. 30 000,-.
- ❖ Baderampa. Spillemidler, kr. 99 000,- er innvilget i år. Innkjøpsforberedelser pågår.
- ❖ Sanitæranlegget. Spillemidler, kr. 215 000,- er innvilget i år. Innkjøpsforberedelser pågår.
- ❖ Fiskebrygge. Gavemidler. Innkjøpsforberedelser pågår.

Planen er å ferdigstille hele anleggsstedet i 2024. Da vil Grue kommune ha et variert og tilrettelagt helårlig friluftslivsanlegg for bl.a. bading, fising, turmuligheter, ski- og skøyteaktiviteter til både innbyggere og tilreisende.

4.4 Økonomiske støtteordninger

Budsjetterte midler til idrett og fysisk aktivitet for 2024.

Kr. 70 000,- til idrettslagene (medlemmer i NIF), Grue idrettsråd og til idrettsstipend.

Kr. 50 000,- til Grue speidergruppe og til DNT Finnskogen og Omegn.

Det følger ofte med avsatte eller søknadsberettigede midler til ulike friluftslivsprosjekt. Disse midlene er i stor grad knyttet til igangsetting av og/eller til ferdigstilling av prosjektene. Når kommunen deltar i slike prosjekter, følger forpliktelser knyttet til vedlikehold med. For å vedlikeholde traséer må vegetasjon holdes nede, oppgradering av merking og skilting er ofte nødvendig etter forholdsvis kort tid, annen tilrettelegging (f.eks. legge klopper og små broer) kan også være nødvendig.

For å overholde kommunens vedlikeholdsforpliktelser er det nødvendig å samarbeide med frivillige lag og organisasjoner. De kan ikke pålegges økonomiske belastninger for at kommunen skal overholde sine forpliktelser. Med bakgrunn i dette budsjetteres det med midler som dekker materiell og mindre utgifter til tilrettelegging, og godtgjørelse til frivillige lag og organisasjoner for vedlikeholdsarbeidet.

Et betydningsfullt arrangement i Grue er Grueturneringen. Turneringen gir barn og unge en uforglemmelig opplevelse med idrett, lek og moro. I tillegg framstår turneringen med høy kvalitet på alle områder og viser fram Grue på en forbilledlig måte. **I tillegg er turneringen positivt for frivilligheten og handelsstanden.**

Grue kommune bidrar med ressurser i form av arbeidstid i forkant, under og etter turneringen, samt bruk av biler og lokaler.

Via Grue kommune.no [Kultur- og aktivitetstilskudd](#) kan lokale lag og foreninger søke om tilskudd. Årlig søknadsfrist, 1. april.

Per juni 2024 har lag og foreninger i Grue mottatt kr. ??,- via Norsk Tippings ordning med Grasrotandeler. **(Oppdateres høsten 2024.)**

Innlandet fylkeskommune har tilskuddsordninger til bl.a. [idrett og friluftsliv](#) som frivillige lag og organisasjoner kan søke på. Det oppfordres dessuten til at kommunene i større grad også søker midler.

Spillemidler

For 2025 foreligger det, per juni, ingen spillemiddelsøknader. **(oppdateres etter søknadsfristen 1. oktober)**

Grue Idrettslag har intensjon om å fornye spillemiddelsøknaden til planlagt fotballhall.

Totale søkesum er kr. --,-.

De senere årene har det i Grue vært søkt om midler til oppgradering av klubbhus, elektroniske skyteskiver, standplass, elgbane, kunstgress, fotballhall, nærmiljøanlegg og dagsturhytte med universelle utformede fasiliteter.

Engasjementet fra lag og foreninger og kommunen for å søke om spillemidler har vært positiv de senere årene, **men kunne vært høyere. Behovet for oppgradering av ulike bygg- og anlegg er til stede.**

Å søke om spillemidler fremstår som forholdsvis krevende og omstendelig prosess. Ved behov innhentes ekstern bistand for veiledning om ordningen fra Innlandet fylkeskommune.

Kommunens årlige frist for å søke om spillemidler er 1. oktober. For sent innkomne søknader kan ikke forventes å bli behandlet innværende år.

4.5 Samarbeid om idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv

De siste årene har samarbeidet mellom Grue kommune og Grue Idrettsråd hatt et positivt løft. Det er inngått en samarbeidsavtale mellom Grue idrettsråd og Grue kommune.

Grue Idrettsråd har medlemmer fra alle idrettslagene i Grue som er tilsluttet NIF (Norges Idrettsforbund). Idrettsrådets primære oppgave er å være bindeledd mellom idretten og kommunen. Idrettsrådet uttaler seg om og foreslår prioriteringer i forbindelse med spillemiddelsøknader, oppdatering av idrettsanleggsregisteret, tildeling av idrettsstipend osv. og er en naturlig samarbeidspartner i utarbeidelse av denne planen.

Gjennom dette samarbeidet sikrer vi nødvendig involvering og medvirkning i ulike beslutningsprosesser. Vi mener dette vil bidra til bedre beslutninger og resultater for idretten og dermed for kommunens innbyggere.

I tillegg til idrettslagene er det også andre lag og foreninger som bidrar til å tilrettelegg for fysisk aktivitet og friluftsliv. Disse er ikke tilsluttet idrettsrådet. Kommunen skal sørge for at også disse har mulighet til medvirkning i saker som berører deres område. Dette kan være velforeninger, lokale lag av nasjonale organisasjoner, bygdeungdomslag, jeger- og fiskeforeninger, turistforeninger, motorsportklubber m.fl.

4.6 Frivilling innsats

Det er ca.140 lag og foreninger i Grue som gjør en stor innsats til beste for innbyggerne. Grue kommune ønsker tettere dialog med frivillige lag og foreninger for å få til god samskaping. Innenfor områder som har betydning for folks helse er målet økt fysisk aktivitet og sunt kosthold. Fokuset er forebyggende helsearbeid, fysisk aktivitet og livsstilsendring for folk i alle aldre og at vi sammen kan etablere lavterskeltilbud.

5. Innspill fra lag og foreninger

I forbindelse med rullering av planarbeidet for kommende periode ble det i januar sendt invitasjon til lokale lag og foreninger om å sende inn innspill til innhold i **denne** planen innen 15. april. Ett innspill ble mottatt.

Innspill og behovsmeldinger fra foregående år, se tidligere planer.

6. Forslag til handlingsplan – rulleres årlig.

Prioriteres numerisk (1, 2 osv.).

Tiltak – ordinære anlegg	Status	2025	2026	2027	2028
Per juni 2024, ingen søknader å prioritere.					

All nødvendig dokumentasjon for spillemiddelfinansiering må foreligge innen spillemiddelsøknader godkjennes. Ref. de til enhver gjeldende *Bestemmelse om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet* som utgis og revideres årlig av Kulturdepartementet.

Prioriteringer i tabellen ses i sammenheng med tidspunktene det er søkt om spillemidler. Spillemiddelsøknadene skal behandles, prioriteres, vedtas politisk og innen utgangen av året.

7. Årshjul for behandling av planen

	Jan	Feb	Mar	Apr	Mai	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Des
Sende invitasjon om planinnspill til frivillige lag og organisasjoner	20.		1.									
Frist for innlevering av innspill fra frivillige lag og organisasjoner				15.								
Kommunal saksbehandling					25.			15.				
Behandles i politisk utvalg						15.			25.			
Høringsfrist								1.		15.		
Behandles i kommunestyret											1.	
Oversendelse av spillemiddelsøknader til Innlandet fylkeskommune												15.
Tilbakemelding fra fylket om tildeling av spillemidler.						10.						

Datoene er ikke faste, kun som veiledning i forhold til politisk møteplan.

Parallelt med rullering av planen pågår kommunal saksbehandling av spillemiddelsøknader. Politisk prioritering av spillemiddelsøknadene ses i sammenheng med vedtatt Plan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv. Spillemiddelsøknadene skal prioriteres politisk før de oversendes til Innlandet fylkeskommune.

8 Lenker til statlige og fylkeskommunale meldinger og planer

- [Lov om planlegging og byggesaksbehandling \(plan- og bygningsloven\)](#)
- [Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet.](#) (Revideres årlig av Kulturdepartementet.)
- [Nasjonal handlingsplan for statlig sikring og tilrettelegging av friluftslivsområder](#) (2013)
- [Lov om folkehelsearbeid. Folkehelseloven](#)
- [Folkehelsemeldingen, Meld .St. nr. 19 \(2022-2023\)](#)

9. Vedlegg - innspill

Grue idrettslag

Kirkenær, 08.03.2024

Grue kommune,
Kultur og fritid

Innspill til Plan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv.

Til avsnittet i punkt 4 i planen:

«Grue IL planlegger å sette opp/bygge fotballhall eller idrettshall for å utvide banekapasiteten og å forbedre tilbudet om innendørs trening. Behovsmelding og mer informasjon fra Grue IL forventes å foreligge i denne planperioden.»

Ønsker vi å få tilføyd/ endret:

Grue idrettslag prosjekterer bygging av en idrettshall på 2400m². Den er planlagt på friarealet rett øst for Gruehallen. Den skal inneholde: 1500m² kunstgress for fotball, cricket, friidrett; 175 m dobbel løpebane med tartandekke.

I tillegg til å dekke idrettslagets behov for treningsfasiliteter, spesielt om vinteren, er fysisk rehabilitering, mosjoning for alle aldersgrupper, lagt vekt på i utforming av prosjektet.

Anlegget vil også inneholde servicebygg med spise-/møterom, toaletter og lager.

Hallen skal være moderat oppvarmet.

Til punktet Spillemidler vil vi bemerke at Grue idrettslag fortsatt har som intensjon å søke om spillemidler for kommende tildelingsperiode.

For prosjektgruppa

Martin Sweetlove og Halvard Hynne